

**LITERATUUR****Gedrukte muziek**

(ook : liedboeken met of zonder noten)

- Airs de court, mis en musique à quatre & cinq parties de plusieurs auteurs*. Paris: Adrian le Roy & Veuve R. Ballard, 1597. [RISM B I: 1597<sup>11</sup>].
- Airs de différents auteurs mis en tablature de luth*. Paris: Ballard, 1608-1632. 15 delen. R Genève: Minkoff, 1980-1985.
- 't Amsteldams minne-beeckje*. Amsterdam: Joost Hartgersz, 1643. [NL-DHk 174 J 19].
- Amsteldamsche minne-zuchjens (Het eerste deel van d')*. Amsterdam: Gillis Joosten voor Aeltje Verwou, 1643. [NL-DHk 174 J 8].
- Amsterdamsche Pegasus*. Amsterdam: Cornelis Willemsz Blaeu-laken, 1627. [NL-DHk 10 G 19].
- Ammerbach, Elias Nicolaus. *Orgel oder Instrument Tabulaturbuch (1571/1583)*. Ed. by Charles Jacobs. Oxford: Clarendon Press, 1984.
- Bacilly, Benigne de. *Recueil des plus beaux vers qui ont esté mis en chant*. Paris: De Sercy, 1661.
- Backer, J.J. *De CL Psalmen Davids, en de Lof-zangen, op twee stemmen gestelt, met bovenzangh en bas, Door J. J. Backer, organist tot Amsterdam*. Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1677. [NL-Uu, Rariora D.oct. 1272].
- Banister, John. *The most pleasant companion; or choice new lessons for the recorder or flute*. London: John Hudgebutt, 1681.
- Bassano, Giovanni. *Ricercate, passaggi et cadentie 1585*. Herausgegeben von Richard Erig. Zürich: Zum Pelikan, 1976. Italienische Diminutionslehren, 1.
- Bos, Chris. *Utrechts beiaardboek*. Utrecht: Utrechtse Klokkenspelvereniging, 1971.
- Butler, Joseph. *Stichtelycke rymen van D.R. Camphuysen, [...] om te zingen en speelen met twee stemmen*. Amsterdam: Paulus Matthijsz, voor Jan Barentsz Westerdijck, 1652.
- Byrd, William. *Keyboard music: II*. Transcribed and edited by Alan Brown. London: Stainer & Bell, 1971. Musica Britannica, 28.
- Cabezón, Antonio de. *The collected works, I: Duos, kyries, variations & finales*. Ed. Charles Jacobs. New York: The Institute of Mediaeval Music, 1967.
- Caccini, Giulio. *L'Euridice*. Firenze: Marescotti, 1600/1601. R Firenze: Studio per edizioni scelte, 2000. Archivum musicum, Musica drammatica, 5.
- . *Le nuove musiche*. Firenze: Marescotti, 1601 (1602). R Firenze: Studio per edizioni scelte, 1983. Archivum musicum, Cantata barocca, 13.
- . *Nuove musiche e nuova maniera di scriverle*. Fiorenza: Pignoni, 1614. R Firenze: Studio per edizioni scelte, 1983. Archivum musicum, Cantata barocca, 13.
- Camphuysen, Dirck R. *Stichtelycke rymen*. [Hoorn]: s.n., 1624.
- Carr, Robert. *The delightful companion; or choice new lessons for the recorder or flute*. London: Playford, 1682, <sup>2</sup>1686. R (<sup>2</sup>1686) in *Méthodes & Traités 8*, Volume 2, 197-216.
- Casa, Girolamo dalla. *Il vero modo di diminuir con tutte le sorti di stromenti*. Venetia: Gardano, 1584. R Bologna: Forni, s.d. [1970]. 2 delen.



*De CL Psalmen Davids. Uyt den Francoyschen in Nederlandschen digte overgeset door Petrum Dathenum, Met den Duytschen text op de kant, na de nieuwe Oversettinge: en agter yder Psalm een Christelijk Gebed. Mitsgaders, de Christelijke Cathechismus, formulier, Gebeden ende Sieken-troost. Alle de voysen der Psalmen zijn op een G sleutel gestelt door Paulus Matthysz. t'Amsterdam, Door ordre van d'Ed. Heeren Bewindhebberen der Oost-Indische Compagnie [...] gedrukt. Amsterdam: erfgenamen Paulus Matthijsz, s.d. [na 1684].*

*Der Goden Fluit-hemel.* Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1644. R Utrecht: Stimu, 1993.  
 Dowland, John. *The first booke of songes or ayres.* London: London: H. Lownes, 1613. R London: The Scolar Press, 1978. English lute songs 1597-1632, 14. [Eerste editie: London: P. Short, 1597].  
 —. *The second booke of songes or ayres.* London: Thomas Este, 1600. R London: The Scolar Press, 1977. English lute songs 1597-1632, 16.  
 —. *Lachrimae, or Seaven teares.* London: Windet, 1604. R Leeds: Boethius Press, 1974. Early music reprinted, 1.  
*P[ieter] Dubbels Helikon.* Amsterdam: Nikolaas van Ravestein voor Jacques Boursse, 1645.  
*Dutch keyboard music of the 16th and 17th centuries.* Ed. Alan Curtis. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1961. Monumenta musica neerlandica, 3.

Eyck, Jacob van. *Euterpe oft Speel-goddinne.* Eerste deel. Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1644.  
 —. *Der Fluyten Lust-hof.* Eerste deel. Amsterdam: Paulus Matthijsz: <sup>2</sup>1649, <sup>3</sup>ca.1656. R (<sup>2</sup>1649) Amsterdam: Saul B. Groen, s.d. [1979] / R (<sup>3</sup>ca. 1656) in *Méthodes & Traités* 8, Vol. 2, 7-79.  
 —. *Der Fluyten Lust-hof.* Tweede deel. Amsterdam: Paulus Matthijsz: 1646, <sup>2</sup>1654. R (<sup>2</sup>1654) Amsterdam: Saul B. Groen, s.d. [1979] & *Méthodes & Traités* 8, Vol. 2, 80-124.  
 —. *Der Fluyten Lust-hof.* Ed. Gerrit Vellekoop. Amsterdam: XYZ, 1957-58, <sup>2</sup>1965. 3 delen.  
 —. *Der Fluyten Lust-hof.* Ed. Winfried Michel & Hermien Teske. Winterthur: Amadeus, 1984. 3 delen.  
 —. *Der Fluyten Lust-hof.* New Vellekoop Edition [NVE], ed. Thiemo Wind. Naarden-Huizen: XYZ, 1986-1988. 3 delen.  
 —. *Three pieces for soprano recorder from 'Euterpe' (1644), not included in 'Der Fluyten Lust-hof'.* Ed. by Rudolf Rasch. Utrecht: Diapason Press, 1984.

*The Fitzwilliam virginal book.* Ed. J.A. Fuller-Maitland and W. Barclay-Squire. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1899. R New York: Dover, 1979. 2 delen.  
 Frescobaldi, Girolamo. *Toccate e partite, libro primo.* Roma: Nicolo Borboni, 1615; <sup>5</sup>1637. R (<sup>5</sup>1637) Firenze: Studio per edizioni scelte, 1978.

Geldorpius, Henricus. *De Psalmen, in rijm en dicht gestelt om gezongen te worden op veertich der gewoonlikke wyzen, door Henricum Geldorpium.* Amsterdam: Van der Stichel voor Marten Jansz Brant, 1644.  
 Gheyn, Matthias Vanden. Zie: Vanden Gheyn, Matthias.  
*Ghirlanda di madrigali.* Anversa: Phalèse, 1601. [RISM B I: 1601<sup>5</sup>].



- Hacquart, Carel [& Dirck Buysero]. *De triomfeerende min*. Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1680.
- Ed. Pieter Andriessen & Tom Strengers. Leuven [etc.]: Alamire, 1996. *Monumenta Flandriae musica*, 1.
- Huygens, Constantijn. *Pathodia sacra et profana occupati*. Parisiis: Ballard, 1647.
- Ed. Frits Noske. Amsterdam: Saul B. Groen, 1976.
- Italienische Diminutionen. Die zwischen 1553 und 1638 mehrmals bearbeiteten Sätze*. Herausgegeben von Richard Erig unter Mitarbeit von Veronika Gutmann. Zürich: Amadeus, 1979.
- Klavierboek van Anna Maria van Eyl*. Ed. Frits Noske. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1959. *Monumenta musica neerlandica*, 2.
- Leeuw, Cornelis de. *Christelycke plicht-rymen, om te singen of te leesen*. Amsterdam: voor Cornelis de Leeuw, 1648.
- Livre septième, dat is: Het boeck vande zangh-kunst, uyt verscheyden auteuren by een vergaert, om met 4 stemmen te zingen: en op nieuw verrykt, met verscheyden stukken, a 2, 3, 4 en 5 stemme*. Amsterdam: Paulus Matthijsz voor Joost Jansen, 1644. R [Peer]: Alamire, s.d. [1984]. [RISM B I : 1644<sup>3</sup>].
- Mather, Betty Bang & David Lasocki. *The art of preluding, 1700-1830, for flutists, oboists, clarinetists and other performers*. New York: McGinnis & Marx, 1984.
- Méthodes & Traités 8: Flûte à bec*. Quatre volumes réalisés par Susi Möhlmeier et Frédérique Thouvenot. Volume 2: Anonyme, Bismantova, Carr, Hudgebut, Loulié, Salter, Van Eyck. Courlay: Fuzeau, 2001.
- Meyer, Pieter. *'t Konstigh speeltooneel* [fragmenten]. Ed. Thiemo Wind. Amsterdam: Broekmans & Van Poppel, s.d.
- Milán, Luis de. [*Libro de musica de vihuela de mano intitulada*] *El maestro* [Valencia, 1536]. Edited, translated and transcribed by Charles Jacobs. University Park [etc.]: The Pennsylvania Press, 1971.
- Monteverdi, Claudio. *L'Orfeo*. Venezia: Amadino, 1609. R Kassel: Bärenreiter, 1998. *Documenta musicologica*, Reihe 1, 39.
- *Tutte le opere. Tomo VII: Concerto. Settimo libro de madrigali*. Ed. G. Francesco Malipiero. [Wien]: Universal Edition, s.d.
- Moulinié, Etienne. *Airs de cour avec la tablature de luth et de guitarre, troisième livre*. Paris: Ballard, 1629. [RISM A I: M 3944].
- Nauwach, Johann. *Libro primo di arie passeggiate*. Dresden: s.n., 1623. R München: Tree-Edition, 1984.
- Noordt, Anthoni van. *Tabulatuurboeck van psalmen en fantasyen*. Ed. Jan van Biezen. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1976. *Monumenta musica neerlandica*, 11.
- Noordt, Sybrandus van. *Sonate per il cimballo appropriate al flauto & violino*. Opera prima. Amsterdam: Hendrik Anders, s.d. [ca. 1701]. R Amsterdam: Saul B. Groen, 1978.



- Ortiz, Diego. *Tratado de glosas sobre clausulas y otros generos de puntos en la musica de violones (Roma 1553)*. Übertragen von Max Schneider. Kassel: Bärenreiter, 1936.
- Oude en nieuwe Hollantse boeren lietjes en contredansen*. Amsterdam: Roger en Mortier [piraatdruk], ca. 1700 – ca.1716. 13 delen. R ed. M. Veldhuyzen. Hilversum: Knuf, 1972.
- Pacchioni, Giorgio. *Manuale di diminuzione (da Jacob van Eyck) per flauto dolce (violino, flauto traverso, viola da gamba)*. Bologna: Ut Orpheus Edizioni, 1994.
- Pers, Dirck Pietersz. *Bellerophon, of Lust tot wijsheit*. Amsterdam: voor Dirck Pietersz [Pers], s.d. [1648]. [NL-DHk, 13 K 12<sup>[1]</sup>].
- Purcell, Henry. *The works. Volume XXV : Secular songs and cantatas for a single voice*. London: Novello, 1928.
- Rognoni, Francesco. *Selva de varii passaggi (1620)*. Herausgegeben von Richard Erig. Zürich: Hug, 1987. Italienische Diminutionslehren, 3.
- Salter, Humphry. *The genteel companion, being exact directions for the recorder*. London: Hunt, 1683. R in *Méthodes & Traités* 8, Volume 2, 165-195.
- Sany, Théodore de. *Lof onser uurwerkx in dienende tot den vorschlag en hora in Ste Nicolaes*. MS, 1648. Brussel, Museum Broodhuis. Door Jean-Pierre Felix in fotokopie uitgegeven als *Le recueil d'hymnes et chansons arrangés par Théodore de Sany pour le carillon de Bruxelles en 1648*. Bruxelles: 1990. Twee delen.
- Scheidt, Samuel. *Tabulatura nova I-II*. Ed. Christhard Mahrenholz. Hamburg: Ugrino, 1953. Samuel Scheidts Werke, 6.
- . *Tabulatura nova III*. Ed. Christhard Mahrenholz. Hamburg: Ugrino, 1953. Samuel Scheidts Werke, 7.
- VI Suittes, divers air avec leurs variations et fugues pur le clavessin, Amsterdam 1710*. Ed. Pieter Dirksen. Utrecht: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 2004. Muziek uit de Republiek, 2.
- Sparens vreughden-bron*. Haarlem: Michiel Segerman, 1643, 1646. 2 delen. [NL-DHk, 174 F 41].
- Speuy, Henderick. *Psalm preludes for organ or harpsichord*. Ed. Frits Noske. Amsterdam: Heuwekemeijer, 1963.
- Stalpert van der Wiele, J.B. *Extractum catholicum*. Leuven: Masius, 1631.
- Starter, Jan Jansz. *Friesche lust-hof*. Amsterdam: D.P. Voscuyt, 1621. R Amsterdam: N.V. Buijten & Schipperheijn, 1974. [Voor latere edities, zie Van Baak Griffioen 1991: 445].
- Swart, Willem. *Lust-hoff der nieuwe musycke*. Arnhem: Willem Swart, 1603. [RISM A I: S 7243]. [Bovenstem in Londen, British Library, K.3.b.16].
- Sweelinck, Jan Pieterszoon. *Werken voor orgel en clavecimbel*. Tweede aanzienlijk vermeerderde druk naar de bronnen herzien en opnieuw ingeleid door Max Seiffert. Amsterdam: Alsbach, 1943. Werken van Jan Pieterszn Sweelinck, 1.
- . *Opera omnia I-1: Keyboard works (Fantasias and toccatas)*. Ed. Gustav Leonhardt. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1968, <sup>2</sup>1974.



- . *Opera omnia I-2: Keyboard works (Settings of sacred melodies)*. Ed. Alfons Annegarn. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1968, <sup>2</sup>1974.
- . *Opera omnia I-3: Keyboard works (Settings of secular tunes and dances)*. Ed. Frits Noske. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1968, <sup>2</sup>1974.
- . *Opera omnia IV-1&2: Livre troisième des Pseaumes de David*. Ed. Chris Maas. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1981.

*The Gods' Flute-Heaven. An anthology of solo pieces for soprano recorder by Dutch 17th-century composers*. Ed. Thiemo Wind. Corby: Earlham Press, 1993.

Theodotus, S. *Het paradys der geestelycke ende kerckelycke lof-sangen op de principaelste feest-daghen des gheheelen jaers*. 's-Hertogenbosch: Jan Jansz Scheffer, 1621.

*'t Uitnemend Kabinet*. Eerste deel. Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1646, <sup>2</sup>[1654].

—. Tweede deel. Amsterdam: Paulus Matthijsz, 1649, <sup>2</sup>ca. 1656.

*'t Uitnement Kabinet*. Volledige uitgave, ed. R.A. Rasch. Amsterdam: Saul B. Groen, 1973-1977. 10 delen.

Uccellini, Marco. *Sonate, correnti et arie*. Opera quarta. Venetia: Vincenti, 1645.

R Firenze: Studio per edizioni scelte, 1984. Archivum musicum, Collana di testi rari, 59.

Valerius, Adriaen. Zie literatuur.

Vallet, Nicolas. *Secretum musarum*. Amsterdam: Vallet, 1615-1616. R Utrecht, 1992 en 1986. 2 delen. The complete works of Nicolaes Vallet, 3, 4.

—. [=] *Le secret des muses*. Édition et transcription par André Souris. Paris : C.N.R.S., 1970.

—. *Regia pietas*. [150 psalmen voor luit en stem ad. lib.] Amsterdam: s.n., 1620. R Utrecht: Nederlandse Luit Vereniging & Stimu, 1986. The complete works of Nicolaes Vallet, 2.

—. [*Apollo's soete lier*] / *Apollinis süsse Leyr*. Amsterdam: Jan Jansz, 1642. [vioolpartij verloren gegaan; basboekje in D-Bds]. [RISM A I: V 175].

Vanden Gheyn, Matthias. *Preludia voor beiaard*. Ed. Gilbert Huybens & Luc Rombouts. Leuven [etc.]: Alamire, 1997. Monumenta Flandriae musica, 2.

Virgiliano, Aurelio. *Il dolcimelo* [MS, ca. 1600]. R Firenze: Studio per edizioni scelte, 1979.

—. *Thirteen ricercate from Il dolcimelo, for solo treble instrument*. Ed. Bernard Thomas. London: London Pro Musica Edition, 1980.

*Zuid-Nederlandse klavecimbelmuziek. Drie handschriften uit het Rijksarchief Antwerpen: Arendonk, Dimpna Isabella en Maria Therese Reijnders*. Ed. Godelieve Spiessens & Irène Cornelis. Leuven [etc.]: Alamire, 1998. Monumenta Flandriae musica, 4.

**Literatuur**

- Aa, Abraham J. van der. *Biographisch woordenboek der Nederlanden*. Voortgezet onder redactie van K.J.R. van Harderwijk en C. D.J. Schotel. Amsterdam: Israël, 1969. 7 delen.
- Agricola, Martin. *Musica instrumentalis Deudsch*. Erste und vierte Ausgabe, Wittenberg, 1528 und 1545. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1896.
- Albach, Ben. *Langs kermissen en hoven. Ontstaan en kroniek van een Nederlands toneelgezelschap in de 17de eeuw*. Zutphen: Walburg Pers, 1977.
- , ‘Ariana Nooseman ontvangt f 76,50 voor zeventien optredens in de Schouwburg. De eerste vrouw op het toneel van de Schouwburg.’ In: *Een theatergeschiedenis der Nederlanden*. Ed. R.L. Erenstein. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996, 234-241.
- Alpers, Svetlana. *De kunst van het kijken. Nederlandse schilderkunst in de zeventiende eeuw*. Amsterdam: Bert Bakker, 1989.
- Andriessen, Pieter. *Carel Hacquart (±1640-1701?). Een biografische bijdrage, het werk*. Brussel: Paleis der Academiën, 1974.
- Annegarn, Alfons F.J. *Floris en Cornelis Schuyt. Muziek in Leiden van de vijftiende tot het begin van de zeventiende eeuw*. Utrecht: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1973.
- Apel, Willi. *The notation of polyphonic music 900-1600*. Fifth edition, revised and with commentary. Cambridge, Massachusetts: The Mediaeval Academy of America 1953. The Mediaeval Academy of America Publication, 38.
- , *Harvard dictionary of music*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1944.
- , *Harvard dictionary of music*. Second edition, revised and enlarged. London: Heinemann, 1970.
- Arbeau, Thoinot. *Orchésographie*. Lengres: Jehan des Preyz, 1588. R (31596) Genève: Minkoff, 1972.
- Aristoteles. *Retorica*.
- , Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door Marc Huys. Groningen: Historische Uitgeverij, 2004.
- Asch van Wijck, H.M.A.J. *Instellingen van Hooger Onderwijs in Utrecht vóór den jare 1636*. Utrecht: Monde-Bosch, 1836.
- Baak Griffioen, Ruth van. *Jacob van Eyck's 'Der Fluyten Lust-hof' (1644-c1655)*. Diss. Stanford University, 1988.
- , *Jacob van Eyck's 'Der Fluyten Lust-hof' (1644-c1655)*. Utrecht: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1991.
- Baarsen, Reinier. *17de-eeuwse kabinetten*. Zwolle: Waanders, 2000.
- Bacilly, Bénigne de. *[Remarques curieuses sur] L'art de bien chanter*. Paris: Chez l'Auteur, 1679. R Genève: Minkoff, 1972.
- Bain, Susan. ‘Plantin.’ *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XIX, 894-896.
- Balfoort, D.J. *Het muziekleven in Nederland in de 17de en 18de eeuw*. Tweede, herziene druk, ed. Rudolf Rasch. 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1981. [Oorspronkelijke editie: Amsterdam, 1938].



- Ban, Joan Albert. *Zangh-bloemzel (theoretical part) & Kort sangh-bericht*. With an introduction by Frits Noske. Amsterdam: Frits Knuf, 1969. Early music theory in the Low Countries, 1. [Facsimile van de originele uitgaven, Amsterdam 1642 (*Zangh-bloemzel*) / 1643 (*Kort sangh-bericht*)].
- Barents-Vermeer, Gerda. 'Muziek tot luister van de stad. De muzikale cultuur in Utrecht tussen 1631 en 1795.' In: *Jaarboek Oud-Utrecht* 11 (1999), 75-104.
- . 'Muziekcolleges in de Republiek.' In: *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden*. Ed. L.P. Grijp. Amsterdam: Amsterdam University Press—Salomé, 2001, 239-244.
- [Basiliskos], *Ultrajectina Umbracula, Ofte: Lind- en iepe-loff Van Jans Kercken-hoff*. S.l.: s.n., 1642.
- Bauer, Wilhem A. & Otto Erich Deutsch. *Mozart: Briefe und Aufzeichnungen. Gesamtausgabe*. Kassel [etc.]: Bärenreiter, 1962-1975. 7 delen.
- Beck, David. *Spiegel van mijn leven. Een Haags dagboek uit 1624*. Ingeleid en van aantekeningen voorzien door Sv.E. Veldhuijzen. Hilversum: Verloren, 1993.
- Bedaux, J.B. & Rudi Ekkart (ed.). *Kinderen op hun mooist. Het kinderportret in de Nederlanden 1500-1700*. Gent [etc.]: Ludion, 2000.  
[Tentoonstellingscatalogus Haarlem (2000) / Antwerpen (2001)]
- Beeckman, I. *Journal tenu par Isaac Beeckman de 1604 à 1634*. Ed. C. de Waard. Den Haag: Martinus Nijhoff, 1945. 4 delen.
- Beiche, Michael. 'Diminutio / Diminution.' In: *Handwörterbuch der musikalischen Terminologie*. Stuttgart: Steiner, 1989.
- Bell, Arnold Craig. *Handel. Chronological thematic catalogue*. 2nd revised and enlarged edition. Darley: Grian-Aig Press, 1972.
- Berents, Dick. *Kerken & karossen. Frans en in Utrecht, 800-1900*. Utrecht: Het Spectrum, 1994.
- Bergström, Ingvar. *Dutch still-life painting in the seventeenth century*. London: Faber & Faber, 1956. 4 delen.
- Betz, Marianne. 'Fantasia.' In: *Handwörterbuch der musikalischen Terminologie*. Wiesbaden: Steiner, 2001.
- Biezen, Jan van. *Het Nederlandse orgel in de Renaissance en de Barok, in het bijzonder de school van Jan van Covelens*. Utrecht: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1995. 2 delen.
- Bismantova, Bartolomeo. 'Regola per suonare il flauto italiano.' In: *Compendio musicale*. MS, Ferrara 1677. Reggio Emilia, Biblioteca Municipale. R in *Méthodes & Traités* 8, Vol. 2, 125-139 [zie onder muziekguitgaven].
- Blanckaert, Stephanus. *Verhandelinge van de opvoedinge en ziekten der kinderen*. Amsterdam: H. Sweerts, 1684.
- Blanckenburgh, Gerbrandt van. *Onderwyzynghe hoemen alle de toonen en halve toonen, die meest gebruyckelyck zyn, op de handt-fluyt, zal kunnen t'eenemaal zuyver blaesen, en hoe men op yeder 't gemackelyckst een trammelant zal kunnen maken, heel dienstigh voor de lief-hebbers*. Amsterdam: Paulus Matthijsz, s.d. [ca. 1656] R in *Méthodes & Traités* 8, Vol. 2, 8-11 [zie onder muziekguitgaven].
- Blankenburg, Quirinus van. *Elementa musica of Nieuw licht tot het welverstaan van de musieck en de bas-continuo*. 's-Gravenhage: Laurens Berkoske, 1739. R Amsterdam: Knuf, 1972. Music theory in the Low Countries, 4.
- Bloemkrans van verscheiden gedichten*. Amsterdam: Louwijs Spillebout, 1659.
- Blom, S. *Geschiedenis van Maassluis. Ontstaan en ontwikkeling der stad*. Utrecht: Kemink, 1948. R Maassluis: Maassluisse Boekhandel [etc.], 1982.



- Boeree, Th.A. *De kroniek van het geslacht Backx (Bax, Bacx, Bakx en Baks). Een episode uit den strijd tegen Spanje*. Wageningen: Vada, s.d. [1943].
- Bor, Pieter Christiaensz. *Oorsprongk, begin en vervolgh der Nederlandsche oorlogen, beroerten en borgerlyke oneenigheden*. Amsterdam: Weduwe Joannes van Someren [etc.], 1679-1684. 4 delen.
- Bork, G.J. van & P.J. Verkruijsse (ed.). *De Nederlandse en Vlaamse auteurs van middeleeuwen tot heden met inbegrip van de Friese auteurs*. Weesp: De Haan, 1985.
- Bottenheim, S.A.M. *De opera in Nederland*. Tweede, herziene druk. Leiden: Nijhoff, 1983.
- Bouterse, Jan. 'Early Dutch fipple flutes, with emphasis on the seventeenth century and Jacob van Eyck.' In: *The recorder in the seventeenth century. Proceedings of the International Recorder Symposium Utrecht 1993*. Ed. David Lasocki. Utrecht: Stimu, 1995, 77-90.
- . 'Stempels en inscripties op Nederlandse houten blaasinstrumenten uit de barok.' In: *TVNM* 49/1 (1999), 32-54.
- . *Dutch woodwind instruments and their makers 1660-1760*. Utrecht: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 2005. [cd-rom met begeleidend boek].
- Bouwstenen voor een geschiedenis der toonkunst in de Nederlanden*. Ed. Christiaan Vlam en Maarten Albert Vente. Amsterdam: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1965-1981. 3 delen.
- Bredero, Gerbrand Adriaensz. 'De klucht van de koe' [1619]. In: *G.A. Bredero's Kluchten*. Ingeleid en toegelicht door Dr. Jo Daan. Culemborg: Tjeenk Willink-Noorduijn, 1971, 53-104.
- Brink, Peter van den & Jos de Meyere. *Het gedroomde land. Pastorale schilderkunst in de Gouden Eeuw*. Zwolle: Waanders, 1993. [Tentoonstellingscatalogus Utrecht 1993].
- Brossard, Sébastien de. *Dictionnaire de musique*. Paris: Ballard, 1703. R Amsterdam: Antiqua, 1964.
- Brouwer, J.H. *Jan Jansz. Starter*. Assen: Van Gorcum, 1940. Teksten en studiën op het gebied van taal, stijl en letterkunde, 4.
- Brown, Adrian. 'Eine Blockflöte von Richard Haka, gefunden im Jahre 2003 in Amsterdam.' In: *Tibia* 29/3 (2004), 187-190.
- . 'An overview of surviving Renaissance recorders.' In: *Musicque de joye. Proceedings of the International Symposium on the Renaissance flute and recorder consort, Utrecht 2003*. Edited by David Lasocki. Utrecht: Stimu, 2005, 77-98. [2005a].
- . 'Die "Ganassiflöte". Tatsachen und Legenden.' In: *Tibia* 30/4 (2005), 571-584. [2005b].
- Brown, Howard Mayer. *Embellishing 16th-century music*. Oxford: Oxford University Press, 1976. Early music series, 1.
- Brune, Johan de. *Alle volgeestige werken*. Harlingen: Galama, 1664.
- Buijsen, Edwin & Louis Peter Grijp, *The Hoogsteder Exhibition of: Music and painting in the Golden Age*. Zwolle: Waanders, 1994.
- Buisman, J. *Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen. Deel 4: 1575-1675*. Franeker: Van Wijnen, 2000.
- Bukofzer, Manfred F. *Music in the Baroque era, from Monteverdi to Bach*. New York: Norton, 1947.



- Burke, Peter. *Venice & Amsterdam. A study of seventeenth-century elites*. London: Temple Smith, 1974.
- . *Popular culture in early modern Europe*. New York: New York University Press, 1978.
- . *Volkscultuur in Europa 1500-1800*. [s.l.]: Uitgeversmaatschappij Agon, 1990.
- Burney, Charles. *Rijk gestoffeerd verhaal van de eigenlijke gesteldheid der hedendaagsche toonkunst, of, Karel Burney's [...] dagboek van zyne, onlangs gedaane, musicale reizen door Frankrijk, Italie en Duitschland*. Vertaald en opgeluisterd door Jacob Wilhelm Lustig, organist te Groningen. Groningen: J. Oomkens, 1786.
- Caccini, Giulio. Zie onder muziekkuitgaven.
- Caldwell, John. 'Ricerzare.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXI, 325-328.
- Campbell, Murray & Mary Térey-Smith. 'Echo.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, VII, 860-862.
- Carter, Tim. 'Giulio Caccini (1551-1618): New facts, new music.' In: *Studi musicali* 16 (1987), 13-31. Repr. in Carter, Tim. *Music, patronage and printing in Late Renaissance Florence*. Aldershot: Ashgate, 2000.
- . 'Caccini's "Amarilli mia bella". Some questions (and a few answers).' In: *Journal of the Royal Musical Association* 113 (1988), 250-273. Repr. in Carter, Tim. *Monteverdi and his contemporaries*. Aldershot: Ashgate, 2000.
- Castallani, Marcello. 'The Regula per suonare il flauto italiano by Bartolomeo Bismantova (1677).' In: *The Galpin Society Journal* 30 (1977), 76-85.
- Castiglione, Baldessar. *Il libro del cortegiano (1528)*. Introduzione di Amedeo Quondam. Milano: Garzanti, 1981.
- . *De hoveling*. Uit het Italiaans door J. Hoeksma en A. Zijderveld. Zutphen: Thieme, 1930.
- Caswell, Judith C. *Rhythmic inequality and tempo in French music between 1650 and 1740*. Diss. University of Minnesota, 1973. 2 delen.
- Catalogus universalis, hoc est: Designatio omnium librorum, qui nundinis autumnalibus Francofurtensibus & Lipsiensibus Anno 1646. vel novi, vel emendatiores & auctiores prodierunt*. Leipzig: Henning Kölern, [1646]. R (microfiche) Hildesheim: Olms, s.d. Bibliothek der Deutschen Sprache, Serie 3: Nachschlagewerke [fiche 3.2.00.01.3.105].
- Catalogus universalis pro nundinis Francofurtensibus autumnalibus, de anno MDCXLVI. Hoc est: Designatio omnium librorum, qui hisce nundinis vernalibus, vel novi, vel emendatiores & auctiores prodierunt*. Francofurti: Hæredum Sigismundi Latomi, 1646.
- Caughill, Donald I. *A history of instrumental chamber music in the Netherlands during the early baroque era*. Diss. Indiana University, 1983.
- Chew, Geoffrey. 'Stile concitato.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXIV, 390-391.
- Cicero, *De oratore*.
- . *M. Tulli Ciceronis De oratore libri tres*. Ed. August S. Wilkins. Reprografischer Nachdruck der Ausgabe Oxford 1892. Hildesheim: Olms, 1965.



- Curtis, Alan. *Sweelinck's keyboard music. A study of English elements in seventeenth-century Dutch composition*. Leiden [etc.]: Leiden University Press, <sup>2</sup>1972.
- Dammann, Rolf. *Musikbegriff im deutschen Barock*. Köln: Volk [etc.], 1967.
- Dart, Thurston. 'Four Dutch recorder books.' In: *The Galpin Society Journal* 5 (1952), 57-60.
- Descartes, René. *Œuvres*. Ed. C. Adam & P. Tannery. Paris: Cerf, 1897-1913. 13 delen.
- *Compendium musicae*. In: *Œuvres*, X, 89-141.
- *Kort Begryp der zangkunst [...] in de Latijnsche taal beschreven, en van J.H. Glazemaker vertaalt*. Amsterdam: Tymon Houthaak voor Jan Rieuwertsz, 1661.
- Dijs, Dick. *Heusden. Medaillon aan de Maas*. Amersfoort: Akkolade, 1987.
- Dillen, J.G. van. *Bronnen tot de geschiedenis van het bedrijfsleven en het gildewezen van Amsterdam*. Eerste deel. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1929. Rijks geschiedkundige publicatiën, Grote serie, 69.
- Dirksen, Pieter. *The keyboard music of Jan Pieterszoon Sweelinck. Its style, significance and influence*. Utrecht: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1997. Muziekhistorische monografieën, 15.
- Diruta, Girolamo. *Il transilvano*. Venetia: Vicenti, 1593, 1609. R Buren: Knuf, 1983. Bibliotheca organologica, 44.
- Dolfin, Marceline J., E.M. Kylstra en J. Penders. *Utrecht: de huizen binnen de singels*. 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij, 1989. 2 delen.
- Donington, Robert. *A performer's guide to Baroque music*. London: Faber and Faber, 1973.
- Doorn, Johannes van. *Catalogus librorum musicorum, qui venales reperiuntur in officina Ioannis à Doorn bibliopole Trajectensis*. Ultrajecti: Johannes van Doorn, 1639. R ed. Henri Vanhulst. 't Goy-Houten: HES, 1996.
- Dorsman, Leen. "'Tot merkkelijk prouffijt...". De Utrechtse universiteit in de eerste tien jaren van haar bestaan.' In: *Née Cartésienne – Cartesiaansch gebooren. Descartes en de Utrechtse Academie 1636-2005*. Onder redactie van Willem Koops, Leen Dorsman en Theo Verbeek. Assen: Koninklijke Van Gorcum, 2005, 39-50.
- Douwes, Claes. *Grondig ondersoek van de toonen der musijk*. Franeker: Adriaan Heins, 1699. R Amsterdam: Knuf, 1970. Early music theory in the Low Countries, 2.
- Dressler, Gallus. *Praecepta musicae poëticae* (MS, 1563-1564). Ed. Bernhard Engelke. In: *Geschichts-Blätter für Stadt und Land Magdeburg* 49 (1914), 213-250.
- Dubbe, B. 'Bijdrage tot de geschiedenis van het muziekleven te Deventer tot het eind van de 18de eeuw.' In: *Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis: Verslagen en mededelingen* 76 (1961), 111-155.
- Duker, A.C. *Gisbertus Voetius*. Leiden: Brill, 1897-1914. R Leiden: Groen, 1989. 4 delen.
- Durosoir, Georgie. *L'air de cour en France 1571-1655*. Liège: Mardaga, 1991.
- Duyck, Anthonis. *Journaal van Anthonis Duyck, advokaat-fiscaal van den Raad van State (1591-1602)*. Met inleiding en aanteekeningen door Lodewijk Mulder. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1862-1866. 3 delen.



- Eckart, R.E.O. 'Vijf kinderportretten door Dirck Santvoort.' In: *Oud Holland* 104 (1990), 249-255.
- Edskes, C.H. *Het hoofdorgel van de Nieuwe Kerk te Amsterdam*. Amsterdam: s.n., 1981.
- Erk, L. & F.M. Böhme. *Deutscher Liederhort. Auswahl der vorzüglicheren deutschen Volkslieder*. Leipzig: s.n., 1893. R Hildesheim: Olms, 1963. 3 delen.
- Etherege, George. *The man of mode*. Edited by W.B. Carnochan. London: Arnold, 1967.
- Ferand, Ernest T. (Ernst). *Die Improvisation in der Musik. Eine entwicklungs-geschichtliche und psychologische Untersuchung*. Zürich: Rhein-Verlag, 1938.
- . 'Didactic embellishment literature in the late Renaissance. A survey of sources.' In: *Aspects of Medieval and Renaissance music*. Ed. J. La Rue. New York: Pendragon Press, 1966, 154-172.
- Finlay, Ian F. 'Musical instruments in 17th-century Dutch paintings.' In: *Galpin Society Journal* 6 (1953), 52-69.
- Fischer, J.P.A. *Verhandeling van de klokken en het klokke-spel*. Utrecht: Willem Kroon, 1738. R Asten: Eijsbouts, 1956.
- Fischer, Pieter. *Music in paintings of the Low Countries in the 16th and 17th centuries*. Amsterdam: Swets & Zeitlinger, 1975.
- Fleming, Philippe. *Oostende: vermaerde, gheweldighe lanckduyrighe, ende bloedighe belegheringhe, bestorminghe ende stoute aenvallen, mitsgaders de manlijcke, cloecke ende dappere teghenweer ende defensie by den Belegerden, meer dan drie volle jaren langh cloeckmoedelijcken ghedaen inde jaren 1601-1604.* 's-Gravenhage: Aert Meuris, 1621.
- Freillon-Poncein, Jean-Pierre. *La véritable manière d'apprendre à jouer en perfection du hautbois, de la flûte et du flageolet*. Paris: Collombat, 1700. R Genève: Minkoff Reprints, 1971.
- Frijhoff, Willem & Marijke Spies. *1650. Bevochten eendracht*. Den Haag ; SDU, 1999.
- Furetière, Antoine. *Dictionnaire universel contenant généralement tous les mots françois tant vieux que modernes, et les termes de toutes les sciences et des arts*. La Haye [etc.]: Aernout Leers [etc.], 1690. 3 delen.
- Gelder, H.E. van. 'Haagsche Cohieren I (1627).' In: *Jaarboek Die Haghe* 1913, 9-67.
- Giltaij, Jeroen (ed.). *Zinnen en minnen. Schilders van het dagelijks leven in de zeventiende eeuw*. Ostfildern-Ruit: Hatje Cantz Verlag, 2004. [Tentoonstellingscatalogus Rotterdam (2004/2005) en Frankfurt am Main (2005)].
- Giskes, Johan. 'Jacobus van Noordt (ca. 1616-1680), organist van Amsterdam.' In: *Jaarboek van het genootschap Amstelodamum* 81 (1989), 83-123.
- Göhler, Albert. *Verzeichnis der in den Frankfurter und Leipziger Messkatalogen der Jahre 1564 bis 1759 angezeigten Musikalien*. Leipzig: C.F. Kahnt Nachf., 1902. R Hilversum: Knuf, 1965.
- Goovaerts, Alphonse. *Histoire et bibliographie de la typographie musicale dans les Pays-Bas*. Anvers: Kockx, 1880.
- Gougoux, Frédéric e.a.: 'Pitch discrimination in the early blind.' In: *Nature* 430 (2004), 309.
- Graafhuis, A. en E.M. Witteveen. *In en om de Janskerk*. Utrecht: Publiciteits-commissie Restauratie Binnenstadkerken, 1981.



- Grassineau, James. *A musical dictionary*. London: Wilcox, 1740. R Bristol: Thoemmes Press, 2003. *Aesthetics and music in the eighteenth century*, 2.
- Graswinckel, D.P.M. *Graswinckel, geschiedenis van een Delfts brouwers- en regentengeslacht*. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1956.
- Griffioen, Ruth van Baak. Zie: Baak Griffioen, Ruth van.
- Grijp, Louis Peter. *Het Nederlandse lied in de Gouden Eeuw. Het mechanisme van de contrafactuur*. Amsterdam: P.J. Meertens-Instituut, 1991.
- 'Klanken op kunst.' In: *Kunstschrift* 42 (1998), 36-43.
- (ed.). *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden*. Amsterdam: Amsterdam University Press—Salomé, 2001.
- Griscom, Richard & David Lasocki. *The recorder. A guide to writings about the instrument for players and researchers*. New York [etc.]: Garland Publishing, 1994.
- Grootes, E.K. 'Het jeugdige publiek van de "nieuwe liedboeken" in het eerste kwart van de zeventiende eeuw.' In: *Het woord aan de lezer. Zeven literatuurhistorische verkenningen*. Ed. W. van den Berg en J. Stouten. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1987, 72-88.
- Gushee, Lawrence. 'Analytical method and compositional process in some thirteenth- and fourteenth-century music.' In: *Forum Musicologicum* 3 (1982), 165-191.
- Haks, Donald. *Huwelijk en gezin in Holland in de 17de en 18de eeuw*. Assen: Van Gorcum, 1982.
- Hardeveld, Ike van. *Lodewijk Meijer (1629-1681) als lexicograaf*. Diss. Universiteit Leiden, 2000.
- Haynes, Bruce. *Pitch standards in the Baroque and Classical periods*. Diss. Montréal, 1995.
- *A history of performing pitch. The story of 'A'*. Lanham [etc.]: Scarecrow Press, 2002.
- Heawood, Edward. *Watermarks, mainly of the 17th and 18th centuries*. Hilversum: Paper Publications Society, 1950. *Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia*, 1.
- Hefling, Stephen E. *Rhythmic alteration in seventeenth- and eighteenth-century music. Notes inégales and overdotting*. New York [etc.]: Schirmer Books [etc.], 1993.
- Helmus, Liesbeth M. (ed.). *Pieter Saenredam, het Utrechtse werk*. Utrecht: Centraal Museum, 2000. [Tentoonstellingscatalogus Utrecht 2000].
- Herbst, Johann Andreas. *Musica practica sive instructio pro symphoniacis* (1642). Nürnberg: Jeremia Dümler, 1642.
- *Musica moderna prattica, overo maniera del buon canto*. Franckfurt: Georg Müller, 1658.
- Hess, Joachim. *Dispositiën der merkwaardigste kerk-orgelen, welken in de Zeven Vereenigde Provinciën als mede in Duytsland en elders aangetroffen worden*. Gouda: Johannes vander Klos, 1774. R Buren: Knuf, 1980.
- Heyghen, Peter van. 'The recorder in Italian music.' In: *The recorder in the seventeenth century. Proceedings of the International Recorder Symposium Utrecht 1993*. Ed. David Lasocki. Utrecht: Stimu, 1995, 3-65.
- Höweler, C.A. & F.H. Matter. *Fontes hymnodiae Neerlandicae impressi, 1539-1700. Een bibliografie van de gedrukte bronnen*. Nieuwkoop: De Graaf, 1985. *Bibliotheca bibliographica Neerlandica*, 18.



- Hofdijk, W.J. *Lauwerbladen uit Neêrlands gloriekrans*. 's-Gravenhage: IJkema, s.d. [1875-1879]. 2 delen.
- Hogenstijn, C.M. *De torenmuziek van Deventer*. Deventer: Praamstra, 1983.
- Hooft, Cornelis. *Memoriën en Adviesen*. Eerste deel. Utrecht: Kemink, 1871.
- Horsley, Imogene. 'The sixteenth-century variation: a new historical survey.' In: *Journal of the American Musicological Society* 12 (1959), 118-132.
- . 'The solo ricercar in diminution manuals: new light on early wind and string techniques.' In: *Acta musicologica* 33 (1961), 29-40.
- Houle, George. *Meter in music, 1600-1800. Performance, perception, and notation*. Bloomington [etc.]: Indiana University Press, 1987.
- Hudson, Richard & Suzanne G. Cusick. 'Balletto.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, II, 599-602.
- Huizinga, Johan. *Homo ludens. Proeve eener bepaling van het spel-element der cultuur*. Haarlem: Tjeenk Willink, 1938.
- Hul, Dick van den. *Jonkheer Jacob van Eyck. 'Musicijn en Directeur van de Klokwerken tot Utrecht'*. Doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Utrecht, 1968.
- . 'Gerrit Wijersz., een onbekende leerling van Sweelinck.' In: *TVNM* 22/2 (1971), 138-140.
- . *Klokkenkunst te Utrecht tot 1700. Met bijzondere aandacht voor het aandeel hierin van Jhr. Jacob van Eyck*. Zutphen [etc.]: Walburg Pers & Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1982. Muziekhistorische monografieën, 9.
- Huygens, Christiaan. *Oeuvres complètes*. La Haye: Nijhoff, 1888-1950. 22 delen.
- . *Le cycle harmonique (Rotterdam 1691) & Novus cyclus harmonicus (Leiden 1724)*. [Facsimile] with Dutch and English translations, edited by Rudolf Rasch. Utrecht: Diapason Press, 1986. Tuning and temperament library, 6.
- Huygens, Constantijn. *Gebruyck of ongebruyck van 't orgel in de kercken der Vereenighde Nederlanden*. Leyden: Elzevier, 1641. R Ed. F.L. Zwaan Amsterdam: Noord-Hollandse Uitgevers Maatschappij, 1974. Verhandelingen der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, afdeling Letterkunde, nieuwe reeks, 84.
- . *De gedichten van Constantijn Huygens*. Naar zijn handschrift uitgegeven door dr. J.A. Worp. Groningen: Wolters, 1892-1899. 9 delen.
- . *Hofwyck*. Ed. P.J.H. Vermeeren. Wassenaar: Servire, 1967.
- . *Mijn jeugd*. Vertaling en toelichting: C.L. Heesakkers. Amsterdam: Querido, 1987.
- Huys, B. *Catalogus van de muziekdrukken van de XVde, XVIde en XVIIde eeuw - Algemene Verzameling Supplement*. Brussel: Koninklijke Bibliotheek Albert I, 1974.
- Israel, Jonathan. *The Dutch Republic. Its rise, greatness, and fall 1477-1806*. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Jamin, Hervé. *Kennis als opdracht. De Universiteit Utrecht, 1636-2001*. Utrecht: Matrijs, 2001.
- Jansz, Broer. Zie H.W. de Kooker (ed.).
- Japikse, N. *Resolutiën der Staten-Generaal van 1578 tot 1609*, bewerkt door Dr. N. Japikse [delen 13 en 14 door H.H.P. Rijperman]. 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1915-1970. 14 delen. Rijks Geschiedkundige Publicatiën, Grote serie, 26, 33, 41, 43, 47, 51 55, 57, 62, 71, 85, 92, 101, 131.



- Johnson, David & Arnold Myers. 'Glen.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, IX, 944.
- Joly, Claude. *Les voyages de Munster, d'Hollande, d'Osnabrugh, Varendorph, des Pais-Bas & de Cologne, avec le retour desdits lieux*. Paris: Pierre Promé, 1672.
- Jonckbloet, W.J.A. & J.P.N. Land. *Musique et musiciens au XVIIe siècle. Correspondance et oeuvres musicales de Constantin Huygens*. Leyde: Brill, 1882.
- Jongh, Eddy de. (ed.) *Tot lering en vermaak. Betekenissen van Hollandse genrevoorstellingen uit de zeventiende eeuw*. Amsterdam: Rijksmuseum Amsterdam, 1976. [Tentoonstellingscatalogus].
- . *Portretten van echt en trouw. Huwelijk en gezin in de Nederlandse kunst van de zeventiende eeuw*. Zwolle: Waanders, 1986.
- . *Kwesties van betekenis. Thema en motief in de Nederlandse schilderkunst van de zeventiende eeuw*. Leiden: Primavera Pers, 1999.
- Kalkman, Wouter. 'Constantijn Huygens en de Haagse Orgelstrijd.' In: *TVNM* 31/2 (1981), 167-177.
- Kaplan, Benjamin J. 'Confessionalism and its limits: Religion in Utrecht, 1600-1650.' In: *Masters of Light. Dutch painters in Utrecht during the Golden Age*. Ed. Joaneath A. Spicer & Lynn Federle Orr. New Haven & London: Yale University Press, 1997, 60-71. [Tentoonstellingscatalogus].
- Kemp, Carel Marie van der. *Maurits van Nassau, prins van Oranje, in zijn leven, waardigheden en verdiensten voorgesteld*. Rotterdam: Van der Meer & Verbruggen, 1843. 4 delen.
- Kettering, Alison M. *The Dutch Arcadia. Pastoral art and its audience in the Golden Age*. Montclair: Boydell Press, 1983.
- Kircher, Athanasius. *Musurgia universalis*. Romae: Haeredum Francisci Corbelletti, 1650. R Hildesheim: Olms, 1970.
- Kirnbauer, "'No smoke without fire": an approach to Nuremberg recorder making in the seventeenth century.' In: *The recorder in the seventeenth century. Proceedings of the International Recorder Symposium Utrecht 1993*. Ed. David Lasocki. Utrecht: Stimu, 1995, 91-103.
- Kist, F.C. 'Bijdragen tot de kennis van Nederlandsche en andere toonkunstenaars benevens derzelver werken.' In: *Caecilia* 4 (1847), 220-222, 227-228; 5 (1848), 1-2.
- Klioes kraam vol verscheiden gedichten*. Leeuwarden: Henrik Rintjus, 1657. 2 delen.
- Klokken en klokkengieters*. Bijdragen tot de campanologie. S.l.: Commissie van de Nederlandse Klokkenspel-Vereniging, 1963.
- Koldewij, Jos. "'Van eens esels been de beste fleuyten comen". De blokfluit in de Nederlandse kunst van de 17e eeuw.' In: *Programmaboek Holland Festival Oude Muziek*, Utrecht 1993, 52-62.
- Kolneder, Walter. *Georg Muffat zur Aufführungspraxis*. Strasbourg [etc.]: Heitz [etc.], 1970.
- Kooker, H.W. de (ed.). *The catalogus universalis. A facsimile edition of the Dutch booktrade catalogues compiled and published by Broer Jansz, Amsterdam 1640-1652*. Utrecht: Hess, 1986. *Catalogi redivivi*, 5.



- Kossmann, Ernst Ferdinand. *Nieuwe bijdragen tot de geschiedenis van het Nederlandsche tooneel in de 17e en 18e eeuw*. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1915.
- Kramm, C. 'Renatus Descartes in Utrecht.' In: *De Navorscher* 24 (1874), 34–35.
- Kruijswijk, M. & M. Nesse. *Nederlandse jaarfeesten en hun liederen door de eeuwen heen*. Hilversum: Verloren, 2004.
- Krul, Jan Harmensz. *Pastorel musyck-spel van Juliana en Claudiaen*. Amsterdam: P.J. Slijp, 1634.
- Krummel, Donald W. 'Printing & publishing of music. § II: Publishing.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XX, 356-381.
- Kyrova, Magda. 'Music in seventeenth-century Dutch painting.' In: Buijsen, Edwin & Louis Peter Grijp. *The Hoogsteder exhibition of: Music and painting in the Golden Age*. Zwolle: Waanders, 1994, 31-62.
- Laarmann, Frauke K. 'Hendrick Cornelisz. van Vliet: Het gezin van Michiel van der Dussen.' In: *Oud Holland* 113 (1999), 53-74.
- . *Het Noord-Nederlands familieportret in de eerste helft van de zeventiende eeuw. Beeldtraditie en betekenis*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2003.
- Land, J.P.N. 'Het luitboek van Thysius beschreven en toegelicht.' In: *TVNM* 1 (1884), 128-195; 2 (1887), 1-57, 109-174, 177-194, 205-264, 278-350; 3 (1888 [89?]), 1-57.
- Landon, H.C. Robbins (ed.). *The Mozart compendium. A guide to Mozart's life and music*. London: Thames and Hudson, 1990.
- Lasocki, David. 'Recorder.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXI, 37-53.
- Lasocki, David, with Roger Prior. *The Bassanos. Venetian musicians and instrument makers in England, 1531-1665*. Aldershot, Scolar Press, 1995.
- [Laurensz, Hendrick]. *Catalogus variorum librorum Hendrici Laurentii P. M. Bibliopolæ Amsterodamensis [...] Quorum venditio habebitur Amsterodami, in ædibus defuncti (Op de Cingel in 't Schrijffboeck, by Jan-Rooden-Poorts-Tooren) Die 20 Julii 1649*. [Amsterdam]: Pro Hæredibus Hendrici Laurentii, [1649].
- Laurin, Dan. Toelichting in het boekje bij Dan Laurins (bijna) volledige opname van *Der Fluyten Lust-hof*. Uitgave: Bis 775-780 (1999). 9 compactdiscs.
- Lausberg, Heinrich. *Handbook of literary rhetoric. A foundation for literary study*. Leiden [etc.]: Brill, 1998.
- Leefdael, Philips baron van. 'Beschrijving der Meierij van 's-Hertogenbosch door Philips baron van Leefdael.' Ed. A.F.O. van Sasse van Ysselt. In: *Bijdragen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant*, 1918, dl. 2.
- Legêne, Eva. 'The Rosenborg Recorders.' In: *American Recorder* 25/2 (1984), 96-101.
- . 'The early Baroque recorder: "whose lovely, magically sweet, soulful sound can move hearts of stone".' In: *The recorder in the seventeenth century. Proceedings of the International Recorder Symposium Utrecht 1993*. Ed. David Lasocki. Utrecht: Stimu, 1995, 105-124.
- Lehr, André. *De klokkengieters François en Pieter Hemony*. Asten: Eijsbouts, 1959.
- Lehr, André & Wim Truyen & Gilbert Huybens. *Beiaardkunst in de Lage Landen*. Tiel: Lanno, 1991.



- Lenselink, Samuel Jan. *De Nederlandse psalmberijmingen van de Souterliedekens tot Datheen*. 2e druk, met enige aanvullingen en verbeteringen. Dordrecht: Van den Tol, 1983.
- Lieffering, Aldo. *De Franse Comedie in Den Haag 1749-1793. Opera, toneel en het stadhouderlijk hof in de Haagse stedelijk cultuur*. Diss. Universiteit Utrecht, 1999.
- Lindenburg, C. 'De slotvariatie van Sweelinck's Pavana Hispanica.' In: *TVNM* 15/2 (1936), 125-127.
- Little, Meredith Ellis. 'Bourrée.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, IV, 119-120.
- Livre plaisant, 1529 & Dit is een seer schoon boeckke, 1568* [Sebastian Virdung]. R Amsterdam: Knuf, 1973. Early music theory in the Low Countries, 9.
- Loosjes, A. *De torenmuziek in de Nederlanden*. Amsterdam: Scheltema & Holkema, 1916.
- Luth, Jan Roelof. 'Daer wert om 't seerste uytgekreten ...'. *Bijdragen tot een geschiedenis van de gemeentezang in het Nederlandse Gereformeerde protestantisme ca. 1550-ca. 1852*. Kampen: Van den Berg, 1986. 2 delen.
- Mace, Thomas. *Musick's Monument*. London: Ratcliffe & Thompson, 1676. R Paris: Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1958.
- Marx, Harald. *Nach der Flut. Meisterwerke der Dresdner Gemäldegalerie in Berlin*. Leipzig: E.A. Seemann, 2003.
- Matter, F.H. *G.A. Bredero's boertigh, amoreus, en aendachtigh groot lied-boeck. De melodieën van Bredero's liederen verzameld, ingeleid en toegelicht door F.H. Matter*. 's-Gravenhage: Tjeenk Willink, 1979.
- Mattheson, Johann. *Der vollkommene Capellmeister*. Hamburg: Christian Gerold, 1739. R Kassel: Bärenreiter, 1954.
- Meijer, Lodewijk. *Verzameling van minnedichten, lof-, eer-, lijk- en grafgedichten*. [Deels gedrukt, deels in autograaf; 1651-1671]. NL-Lu, Ltk 1043.
- . *Woordenschat*. Vijfde druk. Amsterdam: Weduwe van Jan Hendriksz Boom, 1669.
- Meilink-Hoedemaker, Laura. *Luidklokken en speelklokken in Delft. Een cultuur-historische studie over een Nederlands erfgoed*. Diss. Universiteit Utrecht, 1985.
- [Meulman, Isaac]. *Catalogus van de bibliotheek nagelaten door den weledelen heer Isaac Meulman*. Amsterdam [etc.]: Muller, 1869.
- Mersenne, Marin. *Harmonie universelle contenant la théorie et la pratique de la musique*. Paris: Cramoisy, 1636. R [in 3 delen] Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1963.
- Mezger, Marianne. 'Vom Pleasant Companion zum Compleat Flute Master: Englische Blockflötenschulen des 17. und 18. Jh.' In: *Tibia* 20/2 (1995): 417–31.
- Miehling, Klaus. *Das Tempo in der Musik von Barock und Vorklassik*. Wilhelmhaven: Florian Noetzel, 1993.
- Milán, Luis de. [*Libro de musica de vihuela de mano intitulada*] *El Maestro* [Valencia, 1536]. Edited, translated and transcribed by Charles Jacobs. University Park [etc.]: The Pennsylvania State University Press, 1971.
- Moens-Haenen, Greta. *Das Vibrato in der Musik des Barock*. Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1988.





- Morgan, Fred. 'A recorder for the music of J.J. van Eyck.' In: *American Recorder* 25/2 (1984), 47-49.
- Morley, Thomas. *A plaine and easie introduction to practicall musicke*. London: Short, 1597. R Westmead: Gregg International Publishers, 1971.
- Müller-Blattau, Josef Maria (ed.). *Die Kompositionslehre Heinrich Schützens in der Fassung seines Schülers Christoph Bernhard*. Eingel. und hrsg. von Josef Maria Müller-Blattau. Leipzig: Breitkopf und Härtel, 1926.
- Munck, L. de. *Heusden, Kroniek van een stadje*. Heusden: Veerman, 1970.
- Nelson, Robert U. *The technique of variation. A study of the instrumental variation from Antonio de Cabezón to Max Reger*. Berkeley [etc.]: University of California Press, 1948. University of California publications in music, 3.
- Neubauer, John. *The emancipation of music from language*. New Haven [etc.]: Yale University Press, 1986.
- Neumann, Frederick. *Performance practices of the seventeenth and eighteenth centuries*. New York [etc.]: Schirmer, 1993.
- Nickel, Ekkehart. *Holzblasinstrumentenbau in der freien Reichsstadt Nürnberg*. München: Katzbichler, 1971.
- Nieuwkoop, Hans van. *Haarlemse orgelkunst van 1400 tot heden. Organisten en orgelgebruik in de Grote of St.-Bavokerk te Haarlem*. Utrecht: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1988. Muziekhistorische monografieën, 11.
- Noske, Frits R. *Forma formans. Een structuuranalytische methode, toegepast op de instrumentale muziek van Jan Pieterszoon Sweelinck*. Amsterdam: Frits Knuf, 1969.
- O'Brien, Grant. *Ruckers: A harpsichord and virginal building tradition*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- Opperveldt, Regnerus. *Ultrajectina tempe, ofte S. Jans Kerck-hoffs versch wandelgroen*. Utrecht: Aegidius Roman, 1640.
- Ortiz, Diego. Zie onder muziekguitgaven.
- Osthoff, Helmuth. *Josquin Desprez*. Tutzing: Schneider, 1962-1965. 2 delen.
- Oudenhoven, J. van. *Beschryvinghe der wijt-vermaerde frontier-stadt Heusden*. Amsterdam: Nicolaes van Ravesteyn, 1651.
- Overbeke, Aernout van. *Anecdota sive historiae jocosae. Een zeventiende-eeuwse verzameling moppen en anekdotes*. Uitgegeven door Rudolf Dekker en Herman Roodenburg. Amsterdam: P.J. Meertens-Instituut, 1991.
- Palisca, Claude V. 'Camerata.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, IV, 870.
- Paoli, Domenico de'. *Lettere, dediche e prefazioni [di] Claudio Monteverdi*. Roma: De Santis, 1973.
- Pietersma, A. (ed.) *Een paradijs vol weelde. Geschiedenis van de stad Utrecht*. Utrecht: Matrijs, 2000.
- Poulton, Diana. *John Dowland*. 2nd edition. Berkeley: University of California Press, 1982.
- Powell, Ardal. *The flute*. New Haven: Yale University Press, 2002. The Yale Musical Instrument Series.



- Praetorius, Michael. *Syntagma musicum. Tomus secundus: De organographia*.  
Wolffenbüttel: E. Holwein, 1619. R Kassel: Bärenreiter, 1958.
- *Syntagma musicum. Tomus tertius: Termini musici*. Wolffenbüttel: E. Holwein,  
1619. R Kassel: Bärenreiter, 1959.
- Quantz, Johann Joachim. *Versuch einer Anweisung die Flöte traversière zu spielen*.  
Berlin: J.F. Voss, 1752. R Kassel: Bärenreiter, 1983.
- Quintilianus, Marcus Fabius. *Institutio oratoria*.  
— *M. Fabii Quintiliani Institutionis oratoriae libri duodecim*. Ed. M. Winterbottom.  
Oxford: Clarendon Press, 1970. 2 delen.
- *De opleiding tot redenaar*. Vertaald [uit het Latijn], ingeleid en van aantekeningen  
voorzien door Piet Gerbrandy. Groningen: Historische Uitgeverij, 2001.
- Raa, F.J.G. ten e.a. *Het Staatsche leger, 1568–1795*. Breda/Den Haag: Koninklijke  
Militaire Academie/M. Nijhoff, 1911–1964. 11 delen.
- Raasveld, Paul. *Pictura, poesis, musica. Een onderzoek naar de rol van de muziek in  
emblemliteratuur*. Diss. Universiteit Utrecht, 1995.
- Rasch, Rudolf. ‘Some mid-seventeenth-century Dutch collections of instrumental  
ensemble music.’ In: *TVNM* 22 (1972), 160-200.
- ‘Some notes on the Camphuysen manuscript.’ In: *TVNM* 23 (1973), 30-43.
- ‘The Balletti of Giovanni Giacomo Gastoldi and the musical history of the  
Netherlands.’ In: *TVNM* 24 (1974), 112-145. [1974a].
- ‘Musica dīs curae est: The life and works of the Amsterdam music printer Paulus  
Matthysz (1613/4-1684).’ In: *Quaerendo* 4 (1974), 86-99. [1974b].
- ‘Cornelis de Leeuw (ca. 1613-ca. 1661).’ In: *TVNM* 27 (1977), 1-26.
- ‘Blankenburg, Quirinus Gerbrandszoon van.’ In: *The new Grove dictionary of  
music and musicians*. Ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 1980, II, 782-  
783.
- *De Cantiones Natalitiae en het kerkelijke muziekleven in de Zuidelijke  
Nederlanden gedurende de zeventiende eeuw*. Diss. Universiteit Utrecht, 1985.
- ‘Nogmaals ’t Uitnemen Kabinet.’ In: *Jaarboek van het Vlaams Centrum voor  
Oude Muziek* 2 (1986), 115-138.
- ‘De muziekbibliotheek van Constantijn Huygens.’ In: *Veelzijdigheid als  
levensvorm. Facetten van Constantijn Huygens’ leven en werk. Een bundel  
studies ter gelegenheid van zijn driehonderdste sterfdag*. Bijgebracht door  
A.Th. van Deursen, E.K. Grootes & P.E.L. Verkuyl. Deventer: Sub Rosa,  
1987, 141-162. Deventer Studiën, 2. [1987a].
- ‘De muziek in de Amsterdamse Schouwburg 1638-1664.’ In: *Spiegel Historiae* 22  
(1987), 165-190. [1987b].
- ‘De compositieregels van Constantijn Huygens.’ In: *Harmonie en perspectief.  
Zevenendertig bijdragen van Utrechtse musicologen voor Eduard  
Reeser*. Onder redactie van Alfons Annegarn, Louis Peter Grijp & Paul Op de  
Coul. Deventer: Sub Rosa, 1988, 99-114.
- ‘P(i)eter Meyer, musician in Hamburg, Amsterdam, Sulzbach, and Hamburg.’ In:  
*TVNM* 40/1 (1990), 36-74.
- ‘Jacob van Eyck.’ In: *Die Musik in geschichte und Gegenwart*. Zweite,  
neubearbeitete Ausgabe, hrsg. von Ludwig Finscher. Kassel [etc.]: Bärenreiter,  
1994-, Personenteil VI, 605-606. [2001].



- . ‘Constantijn Huygens als componerende amateur van goeden huize.’ In: *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden*. Ed. L.P. Grijp. Amsterdam: Amsterdam University Press—Salomé, 2001, 280-286.
- . ‘<Aux adresses ordinaires>. Waar muziek te koop was in de Nederlandse Republiek.’ In: *Jaarboek voor Nederlandse Boekgeschiedenis* 8 (2001b), 99-112.
- . ‘How much is lost, or do we know what we don’t know? Observations on the loss of printed music from the seventeenth and eighteenth centuries.’ In: *Album amicorum Albert Dunning in occasione del suo LXV compleanno*. A cura di Giacomo Fornari. Turnhout: Brepols, 2002, 461-494.
- Rasch, Rudolf & Thiemo Wind. ‘The music library of Cornelis Schuyt.’ in: *From Ciconia to Sweelinck. Donum natalicium Willem Elders*. Edited by Albert Clement and Eric Jas. Amsterdam/Atlanta: Rodopi, 1994, 327-353.
- Reijen, Paul W. van. *Vergleichende Studien zur Klaviervariationstechnik von Mozart und seinen Zeitgenossen*. Buren: Knuf, 1988.
- Reimann, Margarete. ‘Pasticcios und Parodien in norddeutschen Klaviertabulaturen.’ In: *Die Musikforschung* 8 (1955), 265-271.
- Riemsdijk, J.C.M. van. *Het stads-muziekcollegie te Utrecht (Collegium Musicum Ultrajectinum) 1631–1881. Eene bijdrage tot de geschiedenis der toonkunst in Nederland*. Utrecht: J.L. Beijers, 1881.
- RISM A I = *Einzeldrucke vor 1800*. Ed. Karlheinz Schlager. Kassel [etc.]: Bärenreiter, 1971-2003. (Répertoire international des Sources Musicales, A I). 15 delen.
- RISM B I = *Recueils imprimés; XVIe-XVIIe siècles*. Ed. François Lesure. München: Henle, 1960. (Répertoire international des Sources Musicales, B I).
- Robinson, Andrew. ‘Families of recorders in the late 17th and 18th centuries. Part 1.’ In: *The recorder magazine* 23/4 (2003), 113-117.
- Rombouts, Luc. ‘Carillon.’ In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, V, 128-134. [2001a].
- . ‘Vanden Gheyn.’ In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXVI, 245-246. [2001b].
- Rousseau, Jean-Jacques. *Dictionnaire de musique*. Paris: Duchesne, 1768. R Genève: Minkoff, 1998.
- Rowland-Jones, Anthony. ‘Recorder slurring. I: Renaissance and early Baroque.’ In: *American Recorder* 34/2 (1993), 9-15.
- . ‘The iconographic background to the seventeenth-century recorder.’ In: *From Renaissance to Baroque. Change in instruments and instrumental music in the seventeenth century*. Ed. Jonathan Wainwright & Peter Holman. Aldershot: Ashgate, 2005. Proceedings of the National Early Music Association Conference, 1999.
- Ruiter, Willem de. ‘Het codicil van Cornelis Graswinckel (1653).’ In: *TVNM* 31/1 (1981), 73-81.
- Sasse van Ysselt, A.F.O. van. ‘Genealogie der adellijke familie van Eyck.’ In: *Bijdragen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant* 1918, dl. 4.
- Scheltema, P. *Aemstel’s oudheid of gedenkwaardigheden van Amsterdam*. Amsterdam: Scheltema, 1855-1885. 7 delen.



- Scheurleer, D.F. *Catalogus der muziekbibliotheek van D.F. Scheurleer*. 's-Gravenhage: s.n., 1893.
- . 'Een catalogus van den Amsterdamschen boekhandelaar Hendrik Laurentius van 1647.' In: *TVNM* 6 (1900), 140-143.
  - . 'Nicolaes Lossy en het groote orgel der Nieuwe Kerk te Amsterdam.' In: *TVNM* 9 (1909-1914): 235-237.
  - . *Catalogus van de muziekwerken en de boeken over muziek*. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1923-1925. 3 delen.
- Schierning, Lydia. *Die Überlieferung der deutschen Orgel- und Klaviermusik aus der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts. Eine quellenkundliche Studie*. Kassel [etc.]: Bärenreiter, 1961. Schriften des Landesinstituts für Musikforschung Kiel, 12.
- Schönberger, Elmer. "'Nervi d'Orfeo". Een Leidse madrigaalbundel uit 1605.' In: *TVNM* 23/11 (1973), 18-29.
- Schott, Howard. 'Wotquenne.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXVII, 572-573.
- Schulte, A.G. *De Grote of Eusebiuskerk in Arnhem. Ijkpunt van de stad*. Utrecht: Matrijs, 1994.
- Schumann, Robert. *Gesammelte Schriften über Musik und Musiker*. 5. Auflage, hrsg. von Martin Kreisig. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1914. 2 delen.
- Schwencke, J. *Exlibriscunde*. Amsterdam [etc.]: Wereldbibliotheek-Vereniging, 1947.
- Selm, Bertus van. *Een menigte treffelijcke boecken. Nederlandse boekhandelscatalogi in het begin van de zeventiende eeuw*. Utrecht: HES, 1987.
- Servaa van Rooyen, J. 'Biographische bijdragen tot de muziekgeschiedenis van Nederland.' In: *Algemeen Nederlandsch Familieblad* 12 (1895), 33-46.
- Shakespeare, William. *The complete works*. Ed. W.J. Craig. London: Oxford University Press, 1914. R Cockfosters: Henry Pordes, 1993.
- Shearman, John. *Mannerism*. Harmondsworth: Penguin Books, 1967.
- Sigtenhorst Meyer, Bernard van den. '100 Jaar schalmeispelen te Haarlem 1532-1635. Enige biezonderheden over organisten, schalmeispeleers, klokkenluiers en torenwachters.' In: *TVNM* 14 (1935), 14-27. [1935a]
- . 'Jan Willemszoon Lossy, Sweelinck's leermeester.' In *TVNM* 14 (1935), 237-251. [1935b]
  - . *Jan P. Sweelinck en zijn instrumentale muziek*. Twede, herziene en bijgewerkte druk. Den Haag: Servire, 1946. 2 delen.
- Sisman, Elaine R. *Haydn and the Classical variation*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1993. Studies in the history of music, 5.
- . 'Variations.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXVI, 284-326.
- Slive, Seymour. *Frans Hals*. München: Prestel, 1989. [Tentoonstellingscatalogus Washington (1989), Londen (1990) en Haarlem (1990)].
- Slootmans, C.J.F. 'Klokken, beiaards en beiaardiers te Bergen op Zoom vóór 1747.' In: *Sint Geertruydsbronne* 14 (1937), 1-23.
- Smits van Waesberghe, Joseph. 'De herkomst en de oorspronkelijke wijs van Puer nobis nascitur, Ons is gheboren een kindekijn, Omnes nu laet ons Gode loven enz.' In: *Gregoriusblad* 80 (1959), 176-186.
- Solum, John. *The early flute, with a chapter on the Renaissance flute by Anne Smith*. Oxford: Clarendon Press, 1992. Early music series, 15.



- Spicer, Joaneath A. & Lynn Federle Orr (eds.). *Masters of Light. Dutch painters in Utrecht during the Golden Age*. New Haven & London: Yale University Press, 1997.
- Spiessens, G. 'Lenaert van Hove: een belhamel in een Antwerpse dans- en muziekschool bij het begin van de XVIIe eeuw.' In: *Antwerpen* 14/3 (1968), 100-117.
- . 'Het handschrift van Arendonk. Een onbekend Zuidnederlands klavierboek uit de 17de eeuw.' In: *Musica Antiqua* 8 (1991), 7-11, 75-81, 113-118, 123-126, 161-169.
- Sterck, J.F.M. *Oorkonden over Vondel en zijn kring*. Bussum: Brand, 1918.
- Stevens, Denis. *The letters of Claudio Monteverdi*. Translated and introduced by Denis Stevens. Revised edition. Oxford: Clarendon Press, 1995.
- Strien, Kees van. *Touring the Low Countries. Accounts of British travellers, 1660-1720*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1998.
- Struick, J.E.A.L. *Utrecht door de eeuwen heen*. Vierde druk. Utrecht [etc.]: Spectrum, 1984.
- Swillens, P.T.A. 'Jonkheer Jacob van Eijck, "Uitnemendt Musicijn, en Directeur van de Klokwerken tot Utrecht".' In: *Jaarboekje van Oud-Utrecht* 1928, 88-132.
- Tengnagel, Mattheus Gansneb. *Alle werken, waarin opgenomen de paskwillen die ten onrechte aan Tengnagel toegeschreven zijn*. Ingeleid en van aantekeningen voorzien door J.J. Oversteegen. Amsterdam: Athenaeum, 1965.
- Thijsse, W.H. *Johan Coenradus Boers, 1812-1896, en zijn betekenis voor het Nederlandse muziekleven*. Diss. Heerlen, 1992.
- Thijssen-Schoute, C. Louise. *Nederlands Cartesianisme*. Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, 1954. Verhandelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, afd. Letterkunde, Nieuwe reeks, 60.
- Tiella, Marco. 'The Recorders of the Accademia Filarmonica di Bologna.' In: *Musicque de joye. Proceedings of the International Symposium on the Renaissance flute and recorder consort, Utrecht 2003*. Edited by David Lasocki. Utrecht: Stimu, 2005, 117-164.
- Tollefsen, Randall H. & Rudolf A. Rasch. 'Verrijt, Jan Baptist.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XXVI, 491.
- Tromlitz, Johann Georg. *Ausführlicher und gründlicher Unterricht die Flöte zu spielen*. Leipzig: Böhme, 1791. R Buren: Knuf, 1985.
- Türk, Daniel Gottlob. *Klavierschule*. Leipzig: Schwickert, 1789. R Kassel [etc.]: Bärenreiter, 1962. Documenta musicologica, Reihe 1, 23.
- Unger, J.H.W. 'Constantijn Huygens en de Familie van Eyck.' In: *Oud-Holland* 1 (1883), 97-110.
- . 'Nog iets over Jacob van Eyck en zijn familie.' In: *Oud-Holland* 1 (1883), 268-273.
- . (ed.) *Dagboek van Constantijn Huygens*. Voor de eerste maal naar het afschrift van diens kleinzoon uitgegeven door J.H.W. Unger. Amsterdam: Binger, 1885.



- Valerius, Adriaen. *Nederlandtsche gedenck-clanck*. Haarlem, erfgenamen van de auteur, 1626. R Amsterdam: Facsimile Uitgaven Nederland, 1968.
- . *Nederlandtsche gedenck-clanck*. Herdrukt naar de oorspronkelijke uitgaaf van 1626, ingeleid en voorzien van biografische, taalkundige, historische en musicologische aantekeningen door P. J. Meertens, N. B. Tenhaeff en A. Komter-Kuipers. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1942.
- Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*. Elfde, herziene druk. Utrecht [etc.]: Van Dale Lexicografie, 1984. 3 delen.
- Vasconcellos, Joaquim de (ed.). *Catálogo da livraria de música d'El-Rey D. João IV*. Porto: 1874-1890. 2 delen.
- Veldhorst, Natascha. *De perfecte verleiding. Muzikale scènes op het Amsterdams toneel in de zeventiende eeuw*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2004.
- Vente, M.A. 'Sweelinckiana.' In: *TVNM* 19/3-4 (1962-1963), 186-191. [1962-1963a].
- . 'De boedel van Philips Jansz van Velsen, organist en klokkenist te Haarlem (1562-1625).' In: *TVNM* 19/3-4 (1962-1963), 200-202. [1962-1963b].
- . *Utrechtse orgelhistorische verkenningen. Bijdragen tot de geschiedenis der orgelcultuur in de Lage Landen tot omstreeks 1630*. Utrecht: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, 1989. Muziekhistorische monografieën, 12.
- Verbeek, Theo. *Une université pas encore corrompue... Descartes en de eerste jaren van de Utrechtse Universiteit*. Utrecht: Universiteit Utrecht, 1993.
- Verhagen, Rein. *Sybrandus van Noordt, organist van Amsterdam en Haarlem 1659-1705*. Amsterdam: Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaars-Vereniging, 1989.
- Verreyt, Ch.C.V. 'Iets over Johan, Paulus en Marcelis Bax, hunnen ouders en grootouders.' In: *De Navorscher* 42 (1892), 624-638.
- Vicentino, Nicola. *L'antica musica ridotta alla moderna prattica*. Roma: Barre, 1555. R Kassel: Bärenreiter, 1959. Documenta musicologica, Reihe 1, 17.
- Virdung, Sebastian. *Musica getutscht*. Basel: M. Furter, 1511. R Kassel: Bärenreiter, 1931.
- Visscher, Roemer. *Sinnepoppen*. Amsterdam: Willem Jansz, 1614.
- [Voetius, Gisbertus], *Een kort tractaetjen van de danssen, tot dienst van den eenvoudigen uyt de Latijnsche in Nederduytsche tale over-geset ende op eenige plaetsen door den autheur verm.* Utrecht: Willem Strick, 1644.
- Vondel, Joost van den. *Volledige dichtwerken en oorspronkelijk proza*. Verzorgd door Albert Verwey. Opnieuw uitgegeven met een inleiding door Mieke B. Smits-Veldt en Marijke Spies. Amsterdam: Becht, 1986.
- Vries, Jan de. 'Searching for a role: The economy of Utrecht in the Golden Age.' In: *Masters of Light. Dutch painters in Utrecht during the Golden Age*. Ed. Joaneath A. Spicer & Lynn Federle Orr. New Haven [etc.]: Yale University Press, 1997, 49-59.
- Waard, Cornelis de (ed.). *Correspondance du P. Marin Mersenne religieux minime*. Paris: Presses Universitaires de France [etc.], 1945-1988. 18 delen.
- Walther, Johann Gottfried. *Musikalisches Lexikon oder Musikalische Bibliothek*. Leipzig: Deer, 1732. R Kassel [etc.]: Bärenreiter, 1953.
- . *Praecepta der musicalischen Composition*. [Ms, 1708]. Herausgegeben von Peter Benary. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1955. Jenaer Beiträge zur Musikforschung, 2.



- Warner, Thomas E. *An annotated bibliography of woodwind instruction books, 1600-1830*. Detroit: Information Coordinators, 1967. Detroit studies in music bibliography, 11.
- Water, Johan van de. *Groot placaatboek vervattende alle de placaten, ordonnantien en edicten, der edele mogende heeren Staten 's Lands van Utrecht, mitsgaders van de ed. groot achtb. heeren borgemeesteren en Vroedschap der stad Utrecht, tot het jaar 1728 ingesloten*. Utrecht: Jacob van Poolsum, 1729. 3 delen.
- Weber, Horst. 'Varietas, variatio / Variation, Variante.' In: *Handwörterbuch der musikalischen Terminologie*. Wiesbaden: Steiner, 1986.
- Welu, James A. (ed.). *Judith Leyster. Schilderes in een mannenwereld*. Zwolle: Waanders, 1993. [Tentoonstellingscatalogus Haarlem 1993].
- Willier, Stephen. 'Rhythmic variants in early manuscript versions of Caccini's monodies.' In: *Journal of the American Musicological Society* 36/3 (1983), 481-497.
- Wind, Thiemo. [Recensie van] Jacob van Eyck, *Der Fluyten Lust-hof*, ed. Winfried Michel & Hermien Teske. Winterthur: Amadeus, 1984. In: *Tijdschrift van de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis*, XXXIV-2 (1984), 178-183.
- 'Jacob van Eyck and his "Euterpe oft Speel-goddinne".' In: *American Recorder* 27/1(1986), 9-15.
- 'Kettingvarianties in "Der Fluyten Lust-hof" van Jacob van Eyck.' In: *Tijdschrift voor Oude Muziek* 86/2 (1986), 45-47. [=]
- 'Chain Variations in van Eyck's "Der Fluyten Lust-hof".' In: *American Recorder* 28/4 (1987), 141-144.
- 'Die Psalm-Variationen Jacob van Eycks: Geschichte, Analyse, Interpretation.' In: *Tibia* 15/1(1990), 22-32.
- "'Some Mistakes or Errors...': Searching the authentic intentions of Jacob van Eyck.' In: *The Recorder Magazine* 11/3 (1991), 82-86.
- 'Gedanken zu "Der Fluyten Lust-hof" von Jacob van Eyck.' In: *Programmheft Flöten-Festival Bremen*, 1992.
- 'Stemme Nova, eine neuentdeckte Komposition Jacob van Eycks.' In: *Tibia* 18/2 (1993), 466-469.
- "'Je ne puis eviter": 17de-eeuwse blokfluitvarianties van een Nederlandse "groupe des trois".' In: *Musica Antiqua* 10/3 (1993), 104-111.
- 'Jacob van Eyck's *Der Fluyten Lust-hof*: composition, improvisation, or...? Consequences for Performance Practice.' In: *The recorder in the seventeenth century. Proceedings of the International Recorder Symposium Utrecht 1993*. Ed. David Lasocki. Utrecht: Stimu, 1995, 177-195.
- 'Why the duets from "Der Fluyten Lust-hof" are not by Jacob van Eyck.' In: *The Recorder Magazine*, 16/2 (1996), 44-48.
- 'Jacob van Eyck.' In: *The essential guide to Dutch music*. Ed. Jolande van der Klis. Amsterdam: Amsterdam University Press [etc.], 2000, 123-125.
- 'Eyck, Jacob van.' In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, VIII, 481-482.
- 'Jacob van Eyck en de instrumentale variatiekunst.' In: *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden*. Ed. L.P. Grijp. Amsterdam: Amsterdam University Press—Salomé, 2001, 287-293.
- "'Fantasia & Echo". Jacob van Eyck's ultimate mastery.' In: *American Recorder* 45/1 (2004), 14-20.



- . ‘De “Vertoninge en onderwyzinge op de hand-fluit” (1649), of: hoe bedreven waren blokfluitisten in de omgeving van Jacob van Eyck?’ In: *Meer dan muziek alleen — In memoriam Kees Vellekoop*. Onder redactie van R.E.V. Stuip. Hilversum: Verloren, 2004, 355-369. Utrechtse Bijdragen tot de mediëvistiek, 10.
- . ‘Stadsmusicus van Nieuw-Meeghen. Goosen van Vreeswijck en zijn “Nieuw-Meeegsche Fluyten Lourier Crans”.’ In: *Spiegel historiael* 38/9 (2003), 372-379.
- Winternitz, Emanuel. *Musical instruments and their symbolism in Western art: studies in musical iconology*. New Haven [etc.]: Yale University Press, 1967, <sup>2</sup>1979.
- Wolff, Christoph. ‘Ricerca.’ In: *Handwörterbuch der musikalischen Terminologie*. Stuttgart: Steiner, 1973.
- . ‘Paumann, Conrad.’ In: *The new Grove dictionary of music and musicians*. 2nd edition, ed. by Stanley Sadie. London: Macmillan, 2001, XIX, 246-247.
- Worp, J.A. ‘De jeugd van Christiaan Huygens, volgens een handschrift van zijn vader.’ In: *Oud-Holland* 31 (1913), 209-235.
- (ed.). *De briefwisseling van Constantijn Huygens (1608-1687)*. Den Haag, Martinus Nijhoff, 1911-1917. 6 delen. Rijks Geschiedkundige Publicatiën, 15, 19, 21, 24, 28, 32.
- Wurfbain, M.L. *Ijdelheid der ijdelheden. Hollandse Vanitas-voorstellingen uit de zeventiende eeuw*. Tweede druk. Leiden: De Lakenhal, 1970. [Tentoonstellingscatalogus].
- Zacconi, Lodovico. *Prattica di musica*. [Eerste deel]. Venetia: Girolamo Polo, 1592. R Bologna: Forni, 1967.
- Zaniol, Angelo. ‘The recorders of the Middle Ages and Renaissance: from Dordrecht to Van Eyck.’ In: *Continuo* 8/1 (1984), 2-7; 8/2 (1984), 12-15; 8/3 (1985), 6-9.
- Zarlino, Gioseffo. *Le istituzioni harmoniche*. Venetia: s.n., 1558. R New York: Broude, 1965. Monuments of music and music literature in facsimile, Series 2, 1.